

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

70. ÅRGANG

20. SEPTEMBER 1958

A V I N N H O L D E T :

OPTIMISME OG PESSIMISME - HELGENEN OG OSLOKRITIKERNE. EN STUDIE I KULTURGEOGRAFI - SARDINIA - DE KRISTNE I LIBANON - BLIKK PÅ TIDEN - RADIOSPØRSMÅL OG SVAR - NOTISER - RIKHOLDIG UTENLANDSNYTT

NESTE NUMMER KOMMER 4. OKTOBER 1958.

NR

18

TIL ALLE ABONNENTER

som skylder kontingent er det nå i disse dager sendt innbetalingskort. Kontingenten gjelder året 1958 når intet annet står påført kortet..

På forhånd takk for snarlig innbetaling!

ST. OLAVS EKSP. - AKERSV. 5, OSLO - POSTGIROKONTO 159 86.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 1. oktober: Medlemmene tar del i rosenkransandakten i St. Olavs kirke kl. 19. Deretter samvær i foreningslokalet.

Pakkeauksjon. Pakker bes medbrakt.

Søndag 5. oktober: Felleskommunion.

BØKER OM LOURDES:

BERNADETTE - det praktfulle billedverk av von Matt og Trochu, igjen på lager. - Ib. kr. 48.30.

FRANZ WERFEL: Sangen om Bernadette, norsk utgave, to bind innb. i skinn. Kr. 31.20.

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL

Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 37 43

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9 III
Tlf. 14 339

Katolsk opplysnings- og lesesentrum.

Åpent alle hverdager kl. 9.30—13, 17—21.
Lørdag kl. 9.30—13.

Er De oppmerksom på at Deres innbo i dag koster 3 ganger så meget som i 1940.

Er forsikringssummen iistrekkeig?

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00

OSLO

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke
Bispegården
St. Josephs Institutt
Vor Frue Hosp. Nerveavd.
St. Dominikus kirke
Lunden Kloster
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem

Oslo

Sta. Katarinahjemmet
St. Pauls Kirke
Vår Frue Kirke
Marias Minde
St. Franciskusøstrenes Moderhus

Bergen

Øyenklinikken
St. Josephs Hosp., Drammen
St. Torfinns Klinik, Hamar
St. Elisabeth Inst., Hammerfest
St. Theresia kirke, Hønefoss
St. Franciskus Hosp., Hønefoss
St. Magnus Kirke
St. Magnus presteg.
St. Olavs Kirke,
Bispegården

Lillestrøm

Trondheim

Ved bestilling av olje:
Oslo 683466 - Service: 565690

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER I KATOLSK KIRKER OG KAPELLER I NORGE

OSLO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallwards kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 680868	8.00 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 377868	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	10.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 832019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.00	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegaten 3, tlf. 4225 («Stella Maris»: ring Mandal 1145)	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.30
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallwards kapell, tlf. 849028 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1, tlf. 12238	8.00	10.45
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20220	6.00	—
KRISTIANSUND N.: St. Eystein kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	10.30
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 21. SEPTEMBER, 17 s. etter Pinse: Mattheus, apostel og evang. Ep. Es. 1, 10—14. Ev. Matt. 9, 9—13. Mandag: Thomas av Villanova, bisk., bekj. Tirsdag: Linus, pave, martyr. Onsdag: Vor Frue av fangenes befrielse. Torsdag og fredag: Ferialdager: Lørdag: Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 28. SEPTEMBER, 18 s. etter Pinse Ep. 1. Kor. 1, 4—8. Ev. Matt. 9, 1—8. Mandag: Erkeengelen Mikael. Tirsdag: Hieronymus, bekj., kirkelærer. Onsdag: Ferialdag. Torsdag: De hl. verneengler. Fredag: Theresia av Jesubarnet. Lørdag: Frans av Assisi.

SØNDAG 5. OKTOBER, 19. s. etter Pinse: Ep. Efes. 4, 23—28. Ev. Matt. 22, 1—4.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86.

Optimisme og pessimisme

Det er ganske underlig å se hvordan en og samme situasjon kan utløse så helt motsatte reaksjoner etter temperamentenes forskjellige legning. Dette har vi rikelig anledning til å konstatere i disse dager hvor sommeren har tatt slutt og høsten står for døren. Møter vi f. eks. to som har feriert sammen en fjorten dagers tid med likelig fordeling av sol og regn, da kan den ene fortelle med begeistring: «For en deilig ferie vi har hatt! Det har vært varme og solskinn en hel uke!», og fra den andre kommer det: «Halve ferien ble ødelagt, for det regnet jo en uke i trekk!». Noen klager over at de måtte sitte inne mesteparten av tiden, andre forteller om hvor mange hyggelige mennesker de fikk anledning til å treffe der de bodde. Takknemlige sjeler ser med glede tilbake på noen ukers hvile og er fornøyd over å begynne arbeidet igjen; de misfornøyd beklager at ferien er slutt og at vi går høsten og mørket i møte.

Dette er bare et par eksempler fra dagens samtalemener, men til alle tider har optimisten og pessimisten ført en endeløs dragkamp, den ene mot lys, den annen mot skygge. Hva ligger til grunn for deres helt motsatte synsretning? Hvorfor ser optimisten gjerne mot det positive, mens pessimisten helst kretser om det negative?

En psykolog ville lodde i sjelens dybder og på vitenskapelig basis finne årsaken til sinnets forskjellige reflekser. Men den største psykolog som har levet på jorden — Jesus Kristus, Gud og menneske — gjør mer enn det. Han viser på den aller enkleste måte hvordan sjelens mangfoldige reflekser kan bøyes sammen til en ensrettet strålebundt når vi bare vurderer tingene ut fra det lys som aldri er skiftende og som aldri kan svikte. Han lærer oss at pessimistens helbredelse ligger i det enkle faktum at vi må betrakte tilværelsen, ikke ut fra vårt temperament, men ut over det. Og gjennom evangeliets evig aktuelle eksempler fra det daglige liv, kan vi utrede den kristne definisjon av optimisme og pessimisme.

For nettopp i denne tiden hvor høsten begynner å fortrenge sommer og varme, hvor vi har klaget eller gledet oss over ukene som gikk, hvor vi ser mørkt eller lyst på fremtiden — har søndagens evangelium gitt oss en rekke slående eksempler på

optimistisk livssyn. Da de kanskje er gått oss helt forbi, kan det være lærerikt å ta dem frem igjen og undersøke hva vi enda kan mangle for å bli optimister i ordets rette forstand — og hvilke rester av pessimisme vi enda kan ruge over, selv om vi kanskje tror oss fullkomne optimister.

Hvis vi går tilbake til 13. søndag etter pinse som var første søndag etter skoleferiens slutt, møter vi i Lukas' evangelium optimisten i skikkelse av en spedalsk som ble helbredet. Han var ikke den eneste som fikk helsen igjen, det var ni andre med ham. Men han alene kom tilbake for å takke. De ni hadde alt glemt sin velgjører, de hadde ikke tanke for annet enn det som hørte dem selv til, mens den tiende så ut over seg selv og til den helbredende kjærlighet som hadde bønnhørt ham. Gjennom takknemligheten fikk da også gleden en enda videre horisont ved Jesu erklæring: «Det er din tro som har frelst deg.»

Takknemligheten er ett av optimistens kjennetegn. Den retter ikke bare blikket mot lyset som streifer livsveien, den øker også evnen til å se evighetslyset over tilværelsen, den gir sinnet et friere løp mot de verdier som begivenhetene ikke kan velte omkull.

For å fortsette med de enkle eksempler fra tiden som er gått: Har vi gjennom sommerens løp latt gleden og takknemligheten få fritt spillerom ved å se det evige under i hver blomst, har vi vært åpne for naturens herlighet som forteller om Skaperens allmakt, da vil vi heller ikke ha vanskelighet for å følge optimisten videre gjennom evangelienes liturgiske rekkefølge og fatte hans tillit til Forsynet, slik som den etterfølgende søndagen klarlegger det for oss. «Hvis Gud klær gresset på marken som står idag og som imorgen skal kastes på ilden, hvor meget mer gjør han det ikke for dere? Og er ikke livet mer enn maten og legemet mer enn klærne?» Betyr ikke hver dag mer enn små ærgrelser og gleder, mer enn regn eller sol? For hver dag er en gave som med sol eller regn, glede eller smerte er et Forsynets svar på vårt evighetshåp, den inneholder en forjettelse om en uforanderlig salighet hvor nåtidens gleder og smerter får evighetsverdi etter vårt eget positive eller negative syn på livets tilskikkelser, etter optimistens eller pessimistens innstilling til medgang og motgang. Det positive og tillitsfulle livssyn hviler fremfor alt på Kristi eget forhold til lidelsen, på hans korsdød til menneskenes forløsning og hans seier over døden.

Den følgende søndag — 15. etter pinse — bygger videre på optimistens tillit til Livets Beseirer. Vi leser hvordan Jesus ut fra sitt hjertes medlidenhet med enken som hadde mistet sin eneste sønn, utfoldet sin makt over døden og ga henne sønnen levende tilbake. Når så døden krysser vår egen vei, vet vi at bak hver lidelse, hvert smertefullt tap, hvert liv som er sluknet, ligger en enda større virkelighet i et positivt håp om en oppstandelse etter døden.

Men dette er ikke et håp som betyr en ventetid i sovende passivitet. Det appellerer til optimistens aktive medvirken, det setter krav til hans egenkaper, og dette lærer vi noe vesentlig om i Lukas-evangeliet en uke senere. «Sett deg ikke på den øverste, men på den nederste plass, for den som setter seg høyt skal fornedres, men den som ikke regner seg selv for noe, skal opphøyes.»

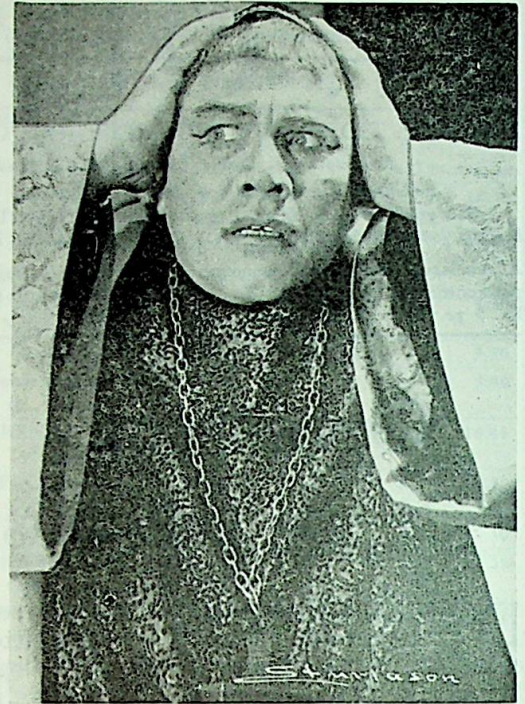
Helgenen og Oslo-kritikerne

En studie i kulturgeografi

Av pater H. Rieber-Mohn, O.P.

Halvparten av syv er tre og en halv. Og slik går det med det syv-tallige kritikerlauget vi har samlet på vårt skrivebord, gjennom syv hovedstadsaviser datert den 5. september: Det deler seg temmelig nøyaktig på midten. En forlengst konsekrent og nesten adstadig moderne klassiker som *Thomas Stearns Eliot* — feiret 70-åring forleden — slår i den grad som en sprengbombe ned blant våre teaterkritikere at det såmen er med møyne at en etterpå samler stumpene sammen fra de fire himmelhjørner.

Thomas Becket (Claes Gill) — Lytter han til kritikerne?

Efter manges mening er vel optimisten den som stiler opp mot en høy plass, mens pessimisten ikke har mot eller tiltak til annet enn å sette seg helt nederst. Men ydmykheten er noe helt annet. En sann optimist er ydmyk, for han har den rette positive forståelse av drivkraften i våre handlinger. «Jeg er den som er, du er den som ikke er,» var Guds egen erklæring til Katarina av Siena — en av historiens mest handledyktige kvinner. Den som virkelig er aktiv, tillegger seg selv ingenting, han handler ut fra de muligheter som langt overgår hans egne. Den hovmodige og egenkjærlige hører til pessimistenes rekke, for han stoler på et vaklende byggverk av illusjoner. Han pryder seg med lånte fjær og mener seg fortjent til å sitte øverst. Hvis så et stormkast river huset overende eller sprer fjærene for alle vinder, så vet han ikke lenger hvor han skal søke ly eller hva han skal pynte seg med, og tyr motløs nedover til de uvirksommes plass.

I de fire søndager som er gått siden ferien tok slutt, har vi gjennom messens evangelium fått et bilde av den kristne optimisme, og vi har konstatert hvilke egenskaper vi må strebe etter for å vinne optimistens livssyn og karakter — takknemlighet, tillit og ydmykhet. Men den aller viktigste egenskap står igjen. Det er kjærligheten som gjennom messeliturgen både gikk forut for denne perioden og som neste søndag — 17. efter pinse — også danner en avslutning. For den kristne kjærlighet er livets Alfa og Omega, den er kjernen i vår eksistens, og den alene skal bestå når alt annet er forsvunnet.

«Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte, av hele din sjel og hele ditt sinn. Og du skal elske din neste som deg selv.» Det står ikke for deg selv, for din egen skyld. For elsker vi nesten bare med oss selv som mål, da er vi dømt til uhelbredelig pessimisme.

Og her ligger vel en av de dypeste årsaker til den gledesløshet hvor så mange nåtidsmennesker kaver i et forvirret basketak, som i en floke de ikke kan finne ut av. Det skrives så meget om det kjærlighetsløse menneske. Man vil prøve med psykologiens halvllys å finne ut hvordan mennesket hos mennesker skal kunne nå frem til «opplevelsen» av den fulle og hele kjærlighet. De vil alltid søke forgjeves, for kjærligheten kan ikke oppleves med jeg'et som mål. Den må leves ut fra den eneste fullkomne kjærlighet som finnes, Guds kjærlighet, Faderens, Sønnens og Helligåndens innbyrdes kjærlighet. For bare i Treenigheten består det en kjærlighet hvor Personene går helt og fullt opp i hverandre. Og bare i lys fra en slik kjærlighet og gjennom Guds krav i vår omgang med nesten kan menneskenes innbyrdes kjærlighet stå på fast grunn. Bare ved å se bort fra oss selv og søke Guds kjærlighet kan vi finne frem til en kjærlighet hvor vi går opp i nesten, i hans behov, i hans krav på lykke. Og det er en enkel sak å konstatere at bare den som lever i optimistens tro på en selvhengivende kjærlighet, bare han når frem til den likevektige gleden som ligger hevet over temperament og skiftende begivenheter. For han har vunnet den sanne og fulle befrielse.

En kristen optimist er altså ikke en som tror at alt er mulig og som overser vanskelighetene i livet; det er en som ser det som er, og som i alle ting ser «Den som er». Og et temperament med en mørkere legning behøver ikke nødvendigvis huse en pessimist. For i hvert sinn — lyst eller mørkt — er det plass for stråler fra den lyskilden som strekker alle sinnets reflekser tilbake til seg, til en stadig klarere erkjennelse av livets sanne verdier, de som gir lykke, ro og harmoni i sjelen.

L. A. P.

T. S. Eliot's mest kjente og formodentlig beste drama — «Mord i katedralen» — hadde 4. september i år, hele 23 år etter at det ble til, norsk premiere på Det Nye Teater i Alfred Solaas' kultiverte og vel gjennomarbeidede oppsetning og med Claes Gill's ruvende skikkelse i hovedrollen som erkebiskop Thomas Becket av Canterbury. Dramaet skildrer i to sterkt stiliserte akter og under poetisk form erkebiskopens martyrium i Canterbury-katedralen 29. desember 1179. Eliot's tekst er dyktig oversatt til norsk av forfatteren Paal Brekke, og foreligger i bokform (Land og Kirke 1958).

Tre av dem er grepet. Carl Fredrik Engelstad («Morgenbladet») taler om «en teateropplevelse av uvanlig og inciterende art». Aud Thagaard («Morgenposten») om «en alvorlig, verdig, stemningsfull, ofte meget vakker forestilling». Jo Ørjasæter («Nationen») om «en forestilling som bekrefter ens tro på teatrets evne til å anskueliggjøre og tolke menneskets kamp og streben på det høyeste plan. Den gjør teatret til hva det skal være...»

En kritiker, Paul Gjesdahl («Arbeiderbladet») deler seg selv på midten i et slags logisk harakiri — derav det halve.

De tre gjenstående («Vårt Land» er ikke medregnet, det er som vanlig fortvilende taust) utgjør en bisk fylking som er alt annet enn grepet. Odd Eidem («Verdens Gang») gjør bruk av sin avis' feteste typer for å beskrive hvordan han kjedet seg. Finn Bø («Aftenposten») skriver utførlig om sin forutinntatthet mot Eliot, og synes stykket er «et utrolig pretensiosøst blendverk av et skuespill». Og Axel Kielland («Dagbladet») synes han har vært vitne til «det sorgeligste i verden: et maktesløst teater».

Så langt er linjene i og for seg klare.

Men så begynner forvirringen. Og det i en slik grad at en for alvor spør seg selv om der overhodet finnes muligheter for en objektiv, almengyldig teaterinnsikt, eller om det bare er innerst i Oslofjorden den arter seg så problematisk. Om oppsetningen leser vi for eksempel både at den er «ypperlig gedigent gjennomarbeidet» (Engelstad), at den «oppnår ikke den riktige virkningen» og «har ikke den ringeste slektskap med stykket» (Kielland), og at den er «imponerende» (Thagaard) og «Solaas' største instruksjonsbedrift hittil» (Ørjasæter). Om atmosfæren i stykket får vi høre at den gir «ikke et øyeblikk illusjonen» (Eidem), er «en mild og vakker stemning» (Thagaard) og virker «skjønn og smålumpen» (!) (Gjesdahl). Bruken av koret har skapt en tilsvarende forvirring. Gjesdahl belærer Eliot om at det er «et fatalt misgrep» — ellers kan man desårsaks velge fritt mellom karakteristikkene: «søvndyssende ordflom» (Bø), «bare kjedelig» (Eidem), «fortjener stor ros — ekte innlevelse i tanke og stemninger — varieres fantasifullt» (Thagaard), «flerstemmig tåkelur» (Kielland). Sistnevnte kritiker synes at instruktøren «flytter nervøst på damene fra venstre til høyre» der hvor Engelstad taler om «fin gruppering».

Absolutte motsetninger er også det som sies om dramaets konstruksjon, når det både heter at det «krenker scenelivets lover» (Eidem) og at «innhold og form er stemt sammen til en harmonisk helhet... en streng forenkling av personer og tildragelser skaper høyhet og klarhet» (Thagaard).

Om den viktige scenen hvor Eliot lar de fire ridderne tre frem over rampelyset og forsvare mordet på erkebiskopen i noen taler som klinger nifst moterne, er der også et rikt utvalg meninger. Den er henholdsvis «en virkelig god scene» (Bø), et «antiklimaks» og (falsk) «oppfinnsomhet» (Eidem), «morsom» (Gjesdahl) «av ypperlig virkning» (Engelstad) og «et lite heldig, og virker heller ikke godt på scenen» (Thagaard). Hva er «meninger» og hva er faktisk teaterskjønn i alt dette? Slik kan en legmann spørre mer en syv teaterlærde kan svare!

Og så er det ennå et trekk ved fire av de syv anmeldelser som fortjener en ekstra bunt søkelys rettet mot seg. I tre av dem leser vi innledningsvis kritikerens mer eller mindre frimodige opplysning om at Eliot har han aldri kunnet noe med, ikke uten tilløp til den maktesløse insinuasjonen: «Er det nu riktig stort det store?» En av dem sier seg dristig og en smule engstelig fordi han — som barnet i «Keiserens nye klær» — våger å rope ut Eliot's nakenhet. At det hverken var «dristig» eller særlig farlig — rent lokalt — må han ihvertfall ha oppdaget ved å lese sine kolleger dagen etter premieren: Der var nemlig heller trangt om plassen i barnehaven.

Nå er jo Eliot ikke netopp noen omdiskutert debutant lenger, og mer enn én vil vel synes at kritikernes «ærlighet» er en skrynn erstatning for litt kompetanse, litt innlevelsessevne, litt mulighet for å forstå kulturgoder som er underrepresentert på vår svært så nordlige breddegrad. En kan selvfølgelig — som det fremgår med all ønskelig tydelighet av ovenstående! — diskutere denne særlige oppsetningens fortrinn og svakheter. Men disse utsagnene om en dikter av T. S. Eliot's format virker allikevel litt for pinlig hjemmelaget til at vi tar dem med godt humør fra de profesjonelle teaterkritikere under inntrykket av den meget utskrekne «teaterkrise»:

«Eliot er en farlig profet. Han har en besnærende stil og en dunkel veltalenhet, som kan suggerere mange mennesker til å tro på frasen om at denne formen for poetisk drama «løfter teatret opp til høyere sfærer»... Forfatterens tilbøyelighet til å lage propaganda for sin tro ved suggestiv påvirkning av publikum(!) forneker seg ikke. Med det samme teppet går opp, forsøker han å hypnotisere oss ved en søvndyssende ordflom fra et talekor av kvinner». (Finn Bø) «Aftenposten's kritiker har ellers vært så fast bestemt på ikke å bli hypnotisert, at han har gransket Bugges «Verdenshistorie» for ikke å bli fanget, likesom «Arbeiderbladet's kritiker ofrer storparten av sin anmeldelse på hva den engelske historikeren Trevelyan skriver om den historiske Thomas Becket — «i liberal ånd og med streng objektivitet»! Det er en omgang med det poetiske drama som mildest talt forbauser.

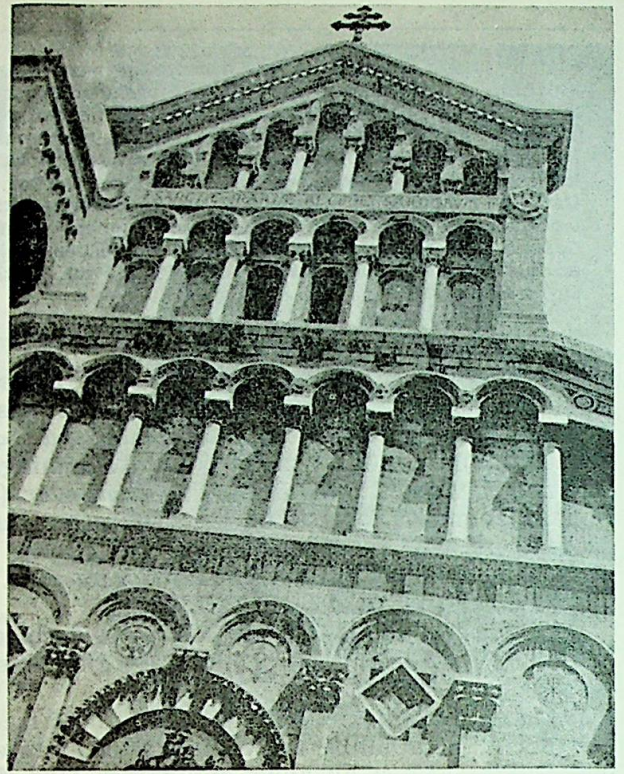
En og annen ville vel også synes at der er grunn til å legge «Verdens Gang» bort ulest når anmelderen meget åpenhertig — først i anmeldelsen — tilstår sin ufølsomhet for T. S. Eliot: «Jeg må imidlertid tilstå at jeg aldri har skjont hans storhet, jeg står temmelig fremmed for de påståtte verdier i hans poesier og hans essayistikk som så mange har vært grepet av. Under lesningen av denne berømte litterat opplever jeg dessverre ikke annet enn at den filologiske del av min hjerne fungerer på en ny måte — og det er en opplevelse som kjeder meg.»

Sardinia

Et tilfluktssted for de troende
i fortidens kamp mot arianisme og islam

Fasaden til
domen i
Sardinias
hovedstad
Cagliari —
pisanisk stil.

Sardinia — Middelhavets nest største øy — våkner mer og mer opp fra sin tornerosesøvn. Den italienske regjering gjør betydelige anstrengelser for å åpne øya for industrivirksomhet og innflytelse utenfra. Det er alt gjort meget for å rette på samferdselsforholdene, fremfor alt er landeveiene blitt bedre. Jernbaneforbindelsene er også utvidet, og landets viktigste sentrer er nå knyttet sammen. Bussruter letter adkomsten til avsides liggende landsbyer. Først og fremst har den italienske regjering sørget for å skape sunnere klimatiske tilstander i de områdene som i flere hundre år var hjemsøkt av malaria. I oldtiden var Sardinia på grunn av sitt farlige klima et fryktet forvisningssted, en forvisning til visse nordøstlige og sydvestlige områder her var ensbetydende med dødsdom. I det indre er landet dekket av vanskelig tilgjengelige fjell. Fjellene er ikke så høye som på Korsika, de høyeste måler 1800 m. Mot øst stuper de bratt ned, mens de mot vest senker seg langsomt og går over i bakkelandskaper og fruktbare sletter som alt på fönikernes tid gjaldt for å være Sar-

dinas kornkammer. Elvene har ikke stort spillerom. Den største, Tirso, som har sitt utspring i Monte Albo-fjellene i nordøst og munner ut i havet på vestkysten, er bare 150

Eller «Dagbladet»: «Det fins enkelte ting som det er fint og dannet å være imponert av, og blant disse foretelesene er T. S. Eliot. Det skal være noe storartet ved «Mord i katedralen», og den som ikke kan innse det, vil få høre at han vet ikke hva han snakker om... Alt jeg kan si er at etter *min* smak er Eliot litt for «high-brow», litt for pretensiøs, og framfor alt litt langtekkelig. En behøver slett ikke være noe ukultivert fe for å foretrekke annen åndelig føde.»

Oslo-publikumet være altså hermed fagmessig og behørig orientert om hovedverket til den sentrale skikkelse i vår tids poetiske drama. En og annen penn har skrevet at nå må vi snart få spilt Paul Claudel også på norske scener. Det bør visst Claudel foreløpig bli spart for — han kunne bli avslørt som den rene humbug i Akersgaten!

«Mord i katedralen» er et stort drama ikke minst fordi det i et kristent formsprog og med universelt sikte bærer frem en av de store skapende myter i Vestens menneskeoppfatning: Andens seier over voldsmakten. Strengheten i det greske skjebnedramaet (Sofokles' «Antigone»!), skjønnheten i den kristne liturgi, anskueligheten i det middelalderske mysteriespillet, dagligtalens skjulte poetiske muligheter for å bli den ekte opphøyde patos, alt dette har T. S. Eliot med kunstnerisk mesterskap lagt ned i sitt første drama. Så enkel er dette dramaets nøkkelreplik, og det er en avslørende tørke på sinnet å tro at dette har noe med kirkepolitiske renker å gjøre:

«Jeg gir mitt liv
til den Guds Lov som står over menneskers lov.
De som ikke gjør det samme,
hvordan skulle de kunne fatte hva jeg gjør?»

Dette er ikke «propaganda». Det er den nakne livsnerven i vår kultur — i Vestens humanisme. Kanskje har det noe med toneleiet i norsk kristendom å gjøre når dens motstandere også ofte blir ufølsomme for det tidløse og majestetiske i de store kristne temaer — selv når de møter dem i god kunstnerisk form. Eliot stiliserer de store maktene i sitt drama: Folket, Makten, Institusjonen og Andsmennesket med sin indre kamp, på sjelens plan. Hans drama sier: «Ecco Homo — Se Mennesket!» — egentlig utenfor tid og rom. Men hos oss er man altså, tragikomisk nok, ute for å knipe ham med Bugge eller Trevelyan i baklommen.

«En kan ikke vente at stykkets nakne faktum skal interessere et moderne publikum. At erkebiskop Thomas Becket en gang under Henrik II falt i en maktkamp mellom stat og kirke, forekommer oss adskillig likegyldigere enn at Imre Nagy forleden ble henrettet og hans slekt ført som fanger til Sovjet... Får vi egentlig vite stort annet om ham enn at han blir stukket ned som en gris foran alteret?» skriver *Axel Kielland*, åpenbart uten mistanke om hvor nær han er løsningen.

Det avsnittet burde vært skrevet på engelsk. Så hadde det ikke bare ydmyket teatrets venner. Det hadde også moret og forbauset en 70-årig klassiker.

H. Rieber-Mohn.

km. lang. Om sommeren er den for det meste uttørret, men om våren forandrer den seg til en rivende strøm som kaster seg ned gjennom dype sluk, og ute ved kysten oversvømmer den store områder. Så blir det sumper og dammer tilbake som igjen fremmer malariaen. Først i nyere tid har regjeringen gjort seg stor møyne med å regulere elver og bekker og kultivere sumpområdene. Mangfoldige hektar nyutvunnet jord er nå kommet bønder og landarbeidere til gode.

I oldtiden og middelalderen hadde Sardinia hovedsakelig strategisk verdi fordi øya ligger mellom Spania og Italia, og mellom det afrikanske og det europeiske fastland, ennvidere fordi der fantes gode havner. Til og med i dag har den italienske flåte sin nest viktigste base på Sardinia. Det finnes også ganske rikholdige jern-, kopper- og blyforekomster der.

I verdenslitteraturen er Sardinia blitt berømt gjennom romanforfatterinnen og Nobelprisvinneren Grazia Deledda, som stammet fra det lille sted Nuoro. I en lang rekke nå verdensberømte romaner og fortellinger har hun beskrevet landet og folket og gjort Sardinias egenart kjent i vide kretser. Både hun og den store lyriker, Sebastiano Satta, skrev på italiensk. Befolkningen på Sardinia har to hoveddialekter som er sterkt preget av en tidlig latinsk dialekt, mange ord og vendinger er enda uberørt latin.

Sardinia har vært befolket fra urgamle tider av. De selsomme rundbygg er minner fra de eldste beboere. Fra dem stammer også kjempegravene i huler i fjellene. Sardinias historie begynte med fönikernes erobring av havneplassene. Fönikiske kjøpmenn bygget havneanlegg og drev byttehandel med innbyggerne på øya. Omkring 530 f. Kr. ble Sardinia underlagt Kartago, og det varte i omkring 300 år. Mange gravfunn vitner om denne periode som var en rik tid for landet. Etter den annen fönikiske krig landet romerne på Sardinia som fikk stor strategisk betydning for dem.

Kristendommen vant langsomt terreng på Sardinia; avgudsdyrkelse og overtro holdt seg lenge i de vanskelige tilgjengelige fjelltraktene. Men ble sardinerne først kristne, bevarte de troen ren og uforfalsket og dannet et

Kvinner i sine landsens drakter på valfart i egnen omkring landsbyen Orgosolo syd for Nuoro.

FRA OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

I dagene 22.—26. september samles Bispedømmets prester til retrett i Bispegården, Akersveien 5, Oslo. Foredragene vil bli holdt av dominikanerpater Albert Raulin, Oslo.

Våre ordenssøstre og øvrige trosfeller anmodes om i disse dager ganske særlig å minnes prestene i sin bønn, slik at retretten må bære frukt og bli til rik åndelig gagn for det felles virke.

fast vern, særlig i kampen mot arianismen. Men vandales overfall år 445 e. Kr. var skjebnesvangert. Den arianske vandalkonge forfulgte Den katolske kirke, myrdet og brente prestene og røvet kirkene. I det 6. århundre forsøkte langobardene forgjeves å besette øya. Så begynte en 300 år lang periode med overfall fra arabiske sjørøvere, og man kan den dag i dag finne mauriske karaktertrekk hos de enkelte deler av befolkningen. Som forsvar mot araberne ble det opprettet motstandssentrer, de såkalte judikater, og Paven ga de velhavende republikkene Pisa og Genova i oppdrag å hindre arabernes fremtreden. Begge republikkene fikk fast fotfeste i Sardinia, og de mest verdifulle kirkene på øya i kunstnerisk og kulturell henseende stammer fra Pisa-tiden. Fra det 13. til begynnelsen av det 18. århundre kom Sardinia ved giftermål mellom italienske og spanske fyrster under spansk overherredømme. I løpet av den spanske arvefølgekrig dominerte Habsburgerne en kort tid, og så i 1718 fikk Savoyen landet mot å gi fra seg Sicilia. Savoyen slo sammen Piemonte og Sardinia til kongeriket Sardinia som så endelig gjennom den italienske enhetsbevegelse ble innlemmet i kongeriket Italia. Frihetskjemperen Garibaldi trakk seg til slutt tilbake til den nordsardinske øy Caprera, hvor han døde.

Sardinias omskiftende historie har etterlatt seg mange spor blant befolkningen. I Alghero tales det fremdeles katalansk, og i Campidano finner man mauriske befolkningselementer. Abbediet Saccargia ved Sassari og domkirken og abbediet San Domenico di Cagliari er de mest kunstneriske byggverkene på øya. Bygningsstilen har fått mange impulser fra Pisa, og en rekke kirker er bygget etter forbilde fra kirkene i Toscana. Gotikken slo i gjen- nom med spanjerne. Mange fasader har gotiske vinduer mens portalene er forblitt romanske. Det er tilfelle med katedralen Santa Chiara og kirken Madonna di Valverde i Iglesias. Alghero-domen er ren gotikk.

Befolkningen holder fast ved sin katolske tro og de gamle religiøse skikker. Valfartene til ensomt beliggende fjellkirker kombineres gjerne med fargesprakende og glade folkefester slik Grazia Deledda har skildret dem i sine uforglemmelige romaner.¹

August H. Berning.

¹ Av Grazia Deledda's romaner er de fleste oversatt til norsk.

De kristne i Libanon har ingen felles vei

Libanon er den eneste arabiske stat hvor de kristne såvidt er i flertall. Den kommer også inn under den egyptiske tilslutnings- og ekspansjonspolitik. Det gedigne tyske tidsskrift «Herder-Korrespondenz» har en interessant oversikt over forholdene der i sitt juninummer, hvorav gjengis et utdrag:

Libanon hører geografisk og økonomisk sett snarere til Syria. I 1926 sørget franskmennene for å trekke grensene (Libanons) slik opp at de kristne nybyggerområdene kom innenfor, og at det kom til å bo akkurat så mange muhammedanere innenfor disse grensene at det ble et kristent flertall. (Av de en og en kvart millioner innbyggere er 55 % kristne hvorav 30 % maronitter, — forenet med Rom — 10 % gresk-ortodokse, 7 % armenske kristne, 7 % romerske katolske, 1 % protestanter.) Syrerne og mange av de libanesiske muhammedanere har betraktet grunnleggelsen av denne staten — ikke med urette — som et nokså vilkårlig foretagende fra franskmennenes side, og resultatet er bare blitt splittelse. Betenker man derimot at de kristne i Libanon og andre religiøse minoriteter med dem, stadig har vært utsatt for blodige forfølgelser ned gjennom århundrene, forstår man at mange av dem hilste den nye statsdannelsen velkommen og var imot en sammenslutning med Syria da det franske mandatet opphørte i 1946. Motstanden må ytterligere ha øket etter opprettelsen av Den forente arabiske republikk.

Imidlertid er det ikke tvil om at bestemte deler av den libanesiske befolkning er for en tilslutning til Den forente arabiske republikk. Til disse hører også en del kristne som mener at de derved kan få muliggjort sine nasjonale og liberale aspirasjoner.

Det finnes ingen bestemt «kristen» oppfatning som kunne gjøre en avgjørelse lettere når det gjelder sammenslutningen. Blant maronittene (katolske) er det større gupper som tross sin trofasthet mot Rom, gjerne vil utfolde en enda sterkere arabisk egenart, og som tror de vil kunne gjøre dette i høyere grad innenfor en arabisk republikk. Det finnes nok også kretser som ikke liker foreningen med Rom og som i det minste gjerne så at den ble noe slakkere. Slike tendenser har allerede vært merkbare, som f.eks. ved utnevnelsen av monsignore Meouchi, tidligere biskop av Tyrus, til patriark. De fleste maronitter, deriblant statspresidenten, hadde dengang gjerne sett at den nye patriark ble valgt av en maronittisk synode; men de høyet seg likevel for Roms avgjørelse.

Så er det først og fremst de kretsene som tror at de skal kunne ta vinden ut av seilene for arabiske nasjonalister både innenfor og utenfor Libanon, idet de utgir seg selv for arabiske nasjonalister og støtter sammenslutningsbestrebelsene, vel også fordi de anser en sammenslutning for uunngålig.

Det som Kirken mister av offentlig beskyttelse, får den igjen i form av aksjonsfrihet. Når den blir løst fra enhver forpliktelse overfor den politiske makt, får dens stemme større autoritet i menneskenes samvittighet.

Kardinal Cerejeira.

BLIKK på TIDEN

SKOLEN UNDER KRITIKK

■ Kritikken mot det nye skolelovsforslaget blusser opp igjen etter ferien, ikke minst fordi det snart skal til behandling i Stortinget. Og jo mer pedagogene selv kommer med i koret, desto mer undrer en seg over hvilket ærend forslagsstillerne egentlig har vært ute i, med sitt uheldige utkast. I «Norsk Skoleblad» (17) skriver magister Torstein Harbo blant annet:

«Til denne tid har kritikken av lovframlegget vært mest opp-tatt av å påvise den sekularistiske tendens som gjennomsyrrer hele Ot.prp. nr. 30. De systematiske «tekniske forenklinger» i forbindelse med alt som gjennom århundrer har vært med å konstituere skolens kristne åndsgrunnlag, vitner om en så sterk anti-kristen tendens at hele folket synes å ha våknet opp. At folket har fått øynene opp for denne tendens er i og for seg vel og bra. Men kritikken mot dette har vært så sterk at den nøkterne kritisk vurderende innstilling til andre sider av lovframlegget er blitt svekket.»

De «andre sider» som han sikter til er den påfallende udemokratiske tendens både fremgangsmåten hittil og selve proposisjonens saklige innhold røper. Det er interessant å se påpekt at *autoritetsfiendtlige* er våre myndigheter såvisst ikke...

I «Norsk Pedagogisk Tidsskrift»s siste (2) nummer merker en seg et myndig innlegg av rektor Andreas Schanke om blant annet formålsparagrafens utforming i den nye skoleloven. Han advarer mot å sette oppdragelsen til «gode samfunnsborgere» opp som skolens mål:

«Både fra den politiske og pedagogiske historie kan det hentes eksempler på at dette uttrykket skulle dekke at staten ønsket borgere som lojalt godtok de rådende politiske og økonomiske oppfatninger. Formuleringen slik som den står, og vel å merke som det første som sies om skolens mål, er derfor for uklar og for belastet. I formålsparagrafen for framhaldsskolen heter det at «framhaldsskolen har til føremål å fremja ålmenndaninga og karaktervoksteren hos elevane, førebu dei til livsgjærninga og arbeida for å gjera dei til dugande menneske både åndeleg og kroppsleg». Det kan rettes innvendinger også mot denne formulering, men den har alltid tiltalt meg som et forsøk på å sette opp den enkelte elevs karaktervekst som et hovedmål. Skal en i målsetningen ha med den gode samfunnsborger, bør det også være med noe om den enkeltes vekst til selvstendig etisk holdning.»

Han vil ha større pedagogisk frihet her i landet, og går sterkt imot tendensen til å skusle bort den engasjerte lærerpersonligheten i en «nøytral kunnskapsmeddelende» pedagogikk. Norsk skolevesen er altfor ensidig preget av det offentlige, mener rektor Schanke, og han peker på at frie, private skoler burde få støtte fra staten: «Andre kulturland har her inntatt en meget mer liberal holdning.»

Ett står likevel klart: En for tidlig kapitulasjon ville ikke være noen fordel. Motstanderne av den libanesiske (og i virkeligheten kristne) selvstendige stat har ingen som helst politiske og menneskelige skrupler. De vil sikkert, når det passer dem, gå frem på samme måte enten Libanon er blitt tilsluttet på frivillig basis eller tvangsmessig. Overfor kristendommen er den arabiske verden idag så lukket at det hva utbredelsen av kristendommen angår er likegyldig om Libanon forblir selvstendig og isolert, eller om de kristne blir uselvstendige og fremdeles isolerte.

Finn Havrevold
— «forarger» ikke.

■ Det er bare én ting som er mer flaut enn å se folk skyte spurver med kanoner. Det er å se dem gå løs på en hval med en sprettert. Denne selvfølghet er forårsaket av en artikkel i ukebladet «Aktuell», hvis dyktige redaksjon — gjennom serien «Meninger med brodd» — også har åpnet for litt kulturdebatt blant alt billedstoffet.

I en av denne månedens artikler (6. september) er det kristendommen som får smake brodden. Men på hvilke premisser! Adskillig oppspart og triviell arrighet forleder forfatteren Finn Havrevold til å begi seg

til slaget med — om ikke en rose — så dog en tistel i hånden. Og dermed bekreftes igjen vårt inntrykk når det gjelder den lille skare biske kristenfiender innen Oslointelligensen: At de grundig undervurderer sin motstander.

Det er den kristne innflytelse over «den offentlige moral» som går ham på nervene, og her kunne der vært adskillige inkonsekvenser å henge ut til offentlig beskuelse. Men nei — en søvngjenger ville treffe sikrere. Havrevold peiser iherdig løs på stendøde «reaksjonære» spøkelser så støvet fyker, som om ingenting var skjedd i Norge siden Alexander Kiellands dager. Til gjengjeld synger han påståelig og utholdende gravsanger over et lik som strutter av sunnhet. Når det gjelder kristendommen er han nemlig ikke bare verdiblind, men uvitende, både om dens innhold og aktivitet i samtiden. Havrevold tror, blidt og blåøyet, på mirakler som kristne ville betrakte med den ytterste skepsis. Der skal (hvordan? av hvem? når? med hvilken autoritet?) bygges opp enslags almengyldig verdensmoral i motsetning til verdensreligionene. Og han har dette til felles med human-etikerne at han kjenner ikke mistanke: Han ser ikke misforholdet mellom en kristendom som har universalitet og som favner verdensivilisasjonene, og så hans eget standpunkt: et sent og gebrekkelig produkt av en høyst lokal og tidsbunden borgerlig-radikal fremskrittmyte i vårt gamle Europa.

Der er i norsk radikalisme en grotesk standard-karikatur av kristen tro og moral som er for virkelighetsfjern, for lite gløgg, til å være egentlig ondssinn. Et barn med vanlig katekisme bak seg ville kunne pirke ved det livløse kristengespenset Havrevold tegner i sin artikkel, og tørt konstatere at det aldri noensinne har kunnet bevege seg på to ben. Og et barn ville visst også kunne ta den tragiske listen han lager over menneskehetens unødige lidelser: sykdom, sult, analfabetisme — og peke på at den første og den største innsats for å rette på dette, ikke med FN-vedtak eller luftkasteller, men i handling, er blitt gjort og gjøres under korsets tegn i de fem verdensdeler: I den kristne kirkens skoler, sykehus, barnehjem og matstasjoner.

Og så er Finn Havrevold åndsarbeider, og av en åndsarbeider — også om han er ateist eller agnostiker — venter vi et minimum av «profan» begripelse overfor dimensjonene i et verdikompleks som kristendommen. Inspirasjonen bak de største ytelsene i vår kultur: Dantes «Commedia», katedralen i Chartres, Pascals «Tanker», Rembrandt's «Emmaus» og Bach's «Magnificat» unnslipper ham, men hans sans for forholdet mellom årsak og virkning sier ham at det må være en pest på menneskesinnet.

Det «forarger» ikke. Det vekker medynk.

■ «Hvordan skal vi løse abortproblemet?» spør magister Finn Jor i en klok og medmenneskelig kronikk («Morgenposten» 2. september). Han er ikke overbevist om at de positive tiltak for å gjøre aborten overflødig møter nok oppmerksomhet — i og utenfor Straffelovrådet. Og fremfor alt beklager han at der ikke fra kristent hold herhjemme foreligger utarbeidede og gjennomtenkte alternativer.

Magister Jor peker på den danske abortlov-debatten, og på de opplysninger og argumenter som katolikken dr. Karl Søndergaard har fremlagt i sine artikler. Danske statistiske undersøkelser tyder på at opptil 60.7% av anmodningene om abort kan føres tilbake til personlige og sosiale vanskeligheter, og ut over sitt prinsipielle standpunkt mot abort eftersøker den danske overlegen mer energiske tiltak av forebyggende art:

«Av samfunnsmessige foranstaltninger for å overvinne disse vanskeligheter foreslår han: alminnelig barnebidrag som gjøres progressivt, fordi de økonomiske vanskeligheter øker med antall barn. Videre foreslår han sosial-medisinsk barnebidrag i tilfelle da det er de særlig vanskelige økonomiske forhold som ligger bak abort-ønsket. Dette bidrag måtte bevilges etter ansøking. Videre er alkoholisme hos ektemannen hyppig årsak, og intensivering av alkoholistforsorgen er derfor av vesentlig betydning. Familierådgivning er også viktig, og endelig nevner overlegen en mulighet som synes å ha kommet ufortjent langt ut i diskusjonens periferi, nemlig bortadoptering av barnet.

Om mulighetene for å gjennomføre disse eller andre tiltak kan jeg ikke uttale meg. Men det ville være overordentlig viktig å vite i hvilken grad, hvordan og hvor hurtig samfunnet vil gjøre noe mer for å løse disse vanskelige problemer enn bare å utvide adgangen til abort».

LITT LEGMANNSPSYKOLOGI

■ Smilet synes dessverre å være mangelvare i den kristelige ukepressen i Norge. En oppløttende unntagelse er «Vår Kirke», som forøvrig står i en klasse for seg hva godt stoff og dyktig redaksjon angår idetheletatt. Som en kommentar til «de tomme kirkebenkene» — et av statskirkens tyngende problemer for tiden — turde denne pussige omdiktningen av «Ten Little Niggerboys» (klippet fra «Vår Kirke» nr. 25) være så treffende at den har noe å si også oss, selv de av oss som kan glede oss over at der er *trengt om plassen i kirkebenkene*:

TI SMÅ KIRKEFOLK

10 små kirkefolk gikk på kirkesti,
da kom en byge, og så var det ni!

9 små kirkefolk ville til messen hen
en sov for lenge, så var det åtte igjen.

8 små kirkefolk nynet: Flyv, fugl flyv!
en dro til Nordmarka, og så var det syv.

7 små kirkefolk kom fra et kompleks,
en gikk til trening, og så var det seks.

6 små kirkefolk elsket sine hjem,
en slo på sin radio, og så var det fem.

5 små kirkefolk satt i bil og skulle geare,
en tålte ikke trekk, og så var det fire.

4 små kirkefolk var tro som bare det,
prestens preken støtte en, så var det bare tre!

3 små kirkefolk sang om håp og tro,
en fant salmene for lange, og så var der to!

2 små kirkefolk satt i komiteen,
der ble de uenige, — og så var der én.

Var det noen som kjente seg igjen?

Fr. Candidus.

Ved pastor Edvard Vogt.

Under denne rubrikk besvares tilsendte spørsmål i forbindelse med religion og moral i en norsk sending over Vatikanets Radio den fjerde onsdag i hver måned. Sendingene finner sted kl. 21.30 over bølglengde 31.10; 25.67; 196 m. Adressen er: Vatikanets Radio, Vatikanet.

KIRKEN OG KOMMUNISMEN

● *En lytter fra Nord-Norge har sendt oss det følgende spørsmål: HVORFOR ER DEN KATOLSKE KIRKE IMOT KOMMUNISMEN?*

Kommunismen er en falsk lære om mennesket og samfunnet, om Gud og hans Åpenbaring. Den Kirke som av Kristus fikk i oppdrag å føre menneskene til Sannheten, — til den Sannhet som alene kan gjøre dem fri, må derfor nødvendigvis søke å hindre kommunismens utbredelse.

Kommunismens falskhet kan bevises og er blitt bevist ved teologiske og filosofiske argumenter. Et overblikk over det nettverk av løgn, frykt, trelldom og lidelse den har ført til på det praktisk-historiske plan burde imidlertid være tilstrekkelig. En kristen som tror på sannheten av den Kristi Åpenbaring som kommunismen benekter og bekjemper, trenger ikke andre bevis for dens menneskefiendtlighet.

Kirkens motiver er følgelig strengt religiøse. Det dreier seg om et forsvar av Kristendommen og dermed av menneskets sanne bestemmelse. For mange andre motstandere av kommunismen er det hele et økonomisk eller politisk spørsmål. Også på dette grunnlag er en fast motstand mot kommunismen det eneste riktige. De som tenker i disse baner må imidlertid vokte seg for å tro at deres er det eneste grunnlag. En del av dem har denne sekteriske innstilling og de går ofte til angrep på Kirkens åndelige bidrag til den felles kamp. Den representerer for dem en Kirkelig innblanding i politikken, som de hevder å ha monopol på. Slike misforståelser mellom «godviljens menn» er i seg selv beklagelig, men den kan her bli direkte skjebnesvanger når den svekker den felles front som det er livsviktig for oss alle å styrke.

MER OM PASIFISMEN

● *En katolikk fra Oslo mener at jeg var for avvissende overfor pasifismen i et svar til et lytterspørsmål om KIRKEN OG MILITÆRNEKTERNE i mai.*

Jeg uttrykte riktignok der så sterkt jeg kunne pasifistenes rett og endog plikt til å følge sin egen samvittighet, men jeg antydte også at denne kanskje i enkelte tilfelle underbevisst bygger på mere personlige motiver eller på en «jeg-alene-er-rettferdig»-mentalitet. Vår lytter henviser da til kvekernes anerkjente høyverdige moral og sender meg endel opplysninger om en fremtredende representant for disse, den engelske vitenskapskvinne Katleen Lonsdale.

Jeg erkjenner at det var meget uheldig om min korte bemerkning om enkelte militærnekteres mulige underbevisste motiver skulle overskygge det jeg uttrykkelig sa om den høye moralske verdi den katolske lære tillegger det å følge sin samvittighet der hvor en har gjort sitt beste for å finne sannheten, — også der hvor en allikevel

objektivt tar feil. Jeg vil gjerne tilbakekalle bemerkningen, så meget mer som jo muligheten av blandede motiver hos enkelte jo ikke angikk svaret på det spørsmål jeg hadde fått. Selv om det forutsettes at alle militærnektere er de mest uselviske og ydmyke og tapre mennesker, tar de etter den vanlige katolske tenkning feil i at det er umoralsk eller ukristent eller uheldig å forsvare sitt folks dyreste verdier med våpen i hånd, når de juridiske og åndelige midler har vist seg virkningsløse.

Den Katolske Kirkes utrettelige arbeid for freden går ut på å styrke det internasjonale rettsapparat og å bygge opp en opinion mot enhver form for aggresjon. Det var på en lignende måte Kirken i middelalderen oppnådde å avskaffe selvtekt og privat-hevn og til sist dueller. Pavens meglervirksomhet i internasjonale konflikter har vært utrettelig og ofte meget effektiv opp gjennom tidene. Den nåværende Paves stadige appeller om å avskaffe atomvåpen og i sin alminnelighet enhver bruk av væpnet makt, har vært like brennende som Einsteins, Schweitzers og Russels, og de ble satt frem lenge før disses opprop, — selv om Pavens ord på våre kanter har fått mindre publisitet enn deres.

De referat fra Katleen Lonsdales foredrag i Sverige i mars i år som vår lytter sender oss, innskrenker seg — bortsett fra en tankevekkende fremstilling av en atomkriks fryktelige følger — til en personlig analyse av den nåværende verdenssituasjon og av russernes gode vilje til å respektere våre verdier. Her blir alt hypotetisk, og jeg tror det er nyttig å innse at en tilslutning til hennes gode og meget katolske ønske om å avskaffe bruken av atomvåpen — her er fellesinteressen så stor at arbeidet for en overenskomst er realistisk politikk — ikke nødvendigvis må føre til enighet om hennes øvrige overbevisninger.

Disse overbevisninger eksisterte, som det fremgår av den tilsendte litteratur, lenge før atombombens oppfinnelse. Jeg er personlig ute av stand til å forstå at rett og moral, menneskelighet og kristendom — eller for den saks skyld selve pasifismens idealer — ville hatt noen fordel av om millioner av mennesker hadde fulgt Katleen Lonsdales eksempel i 1943 da hun gikk i fengsel for å ha nektet å delta i det engelske sivilforsvar. Om eksemplet var blitt fulgt av den bande tyske og italienske og japanske forbrytere som var ansvarlige for krigen, ville selvsagt alt ha endt godt, men Katleen Lonsdale representerte hverken vitenskapen eller den sunne fornuft eller den kristne realisme da hun dengang øyensynlig innbilte seg at dette ville kunne skje. Og om hun nå etter krigsforbryterprosesser og alt annet vi vet om nazismen ikke erkjenner at hun dengang i god tro mot arbeidet fredens og menneskelighetens sak, da må hun unnskyldte meg om jeg inntar en skeptisk holdning til hennes analyse av den nåværende verdenssituasjon.

Det at jeg påpeker en viss mangel på virkelighetsans på dette punkt hos kvekere, betyr ikke at vi katolikker forneker de høye evangeliske og katolske verdier som kvekerne representerer. Jeg håper at disse ikke blir fornærmet om jeg sier at vi anerkjenner dem som Kirkens ektefødte barn — om de enn dessverre av historiske grunner for tiden er adskilt fra sine brødre. Vi ser deres oppkomst som et bevis på de dype verdier som Kirken gjennom over 1000 år hadde tilført engelsk samfunnsliv. Det vi betrakter som kvekernes pasifistiske overdrivelser, henger nøye sammen med deres egen manglende erkjennelse av at de selv og deres idealer er frukter på Kirkens

UTLANDET

VATIKANET

Pave Pius XII om bibelske studier.

I anledning av en internasjonal bibelkonferanse som fant sted i Vatikanets paviljong i Brussel for kort tid siden, sendte pave Pius XII et budskap til den belgiske primas, kardinal van Roey, hvor han skrev:

«Helt siden begynnelsen av Vårt pontifikat har vi vært sterkt interessert i å begunstige bibelstudier, og snart er det femten år siden vi med Vår enkyklika *Divino Afflante Spiritu* hadde

den glede å oppmuntre alle de Kirkens sønner som vier sitt liv til slike studier til å fortsette med stadig fornyet energi det arbeide de har begynt så godt. Som dere vet, har vi senere aldri holdt opp å vise interesse og omsorg for bibeltolkere og lærere i Den hellige Skrift.

Vi er også glad over å kunne sende våre faderlige ønsker til alle de katolske lærere som snart skal samles i Brussel for å utveksle erfaringer og arbeide for en bedre forståelse av Skriften.»

BELGIA

Ny Europolandsby ved pater Pire!

Den 21. september blir grunnstenen til den belgiske dominikanerpater Pires nyeste flyktningelandsby lagt ned i Spiesen i Saarområdet, og den blir oppkalt etter Albert Schweitzer. Den nye landsby skal bestå av egne hjem for 20 familier. Under sitt siste besøk i Saar-

området erklærte pater Pire at han ville gjøre alt det han kunne for å bygge opp et brorskapets Europa. Han håpet at søndag den 21. september ville bli en fredens og vennskapets dag.

Det blir den franske finansminister Pflimlin som skal legge ned grunnstenen. Til stede blir dessuten enkedronning Elisabeth av Belgia, høykommissæren for flyktningearbeidet, Terillon, Europarådets president, Robert Schuman, og mange andre kjente personer. Albert Schweitzer er innbudt av pater Pire, men har meldt at han ikke kan komme fra arbeidet i sitt hospital i Lambarene. - (KNA.)

ALGERIE

Den katolske kirke i fortid og nåtid.

På den hellige Augustins dager var det 470 bispedømmer i Nord-Afrika. Vandalenes ødeleggelsesverk ble fullendt i det 7. århundre. Fransiskanernes

Vor Frue Hospitals sykepleieskole

Elleve nye sykepleiersker ved Vor Frue Hospitals sykepleieskole mottok fredag 5. september sine eksamensvitnesbyrd etter en forutgående høytidelighet i hospitalets kapell.

Aftenpostens fotograf tok ovenstående bilde som viser fra venstre: Reidun Eriksen, Hildegunn Sandvik, Rikke Riosianu, Anne Kristine Engebretsen, Henny Tvedt, Sonja Karlstrøm, Liv Danese, priorinnen sr. Lætitia, Astrid Vrenne, sr. Andrea, sr. Valborg, Irmgard Knudsen og skolens leder sr. Margrethe Marie.

De nyutdannede sykepleiersker skal nå avtjene sitt pliktår ved hospitalet, som hvert år opptar nye kull på 12—14 elever.

gamle stamme. De betrakter sine verdier som umiddelbart tilstede i selve menneskenaturen, også i en Hitler, Stalin og Krusjtsjov på tross av at disse bekjemper kristendommen og bekjenner seg til andre ideologier. De erkjenner derfor ikke at den kristne godhet og fredsvilje skyldes den gamle Kirke — også der hvor frykten viser seg på grener som er skåret av fra stammen.

Det er bare på dette konkrete historiske spørsmål om årsak og virkning at det er en uoverensstemmelse mellom kvekerne og oss. Hva selve idealene angår er vi enige. Fordi vi katolikker, slik historien har bevist det, bruker mere virkelighetsnære midler til å fremme idealene kan vi gjerne kalle oss mere kvekere enn kvekerne selv, mere pasifister enn pasifistene.

Edvard Vogt.

Ungdomsforbundets vinterskole-program

Skolearbeidet innen Ungdomsforbundet går ufortrødent videre, og programmet for høst- og vintersemesteret ligger nå klart. Hovedtemaet blir denne gang: DEN KRISTNE FRIHET med følgende særemner satt opp for seks weekend-sammenkomster.

- 12. oktober 1958: *Er vi frie i det hele tatt?* — Overfor våre følelser? Overfor Guds vilje?
- 16. november 1958: *Om friheten som løper løpsk.* — Frihet er ikke å ta seg friheter.
- 14. desember 1958: *Retrett i samarbeid med Oslo Katolske Ungdomslag.*
- 18. januar 1959: *Kan vi tenke hva vi vil?* — Tankens frihet, hva er «fritenker»? Hva med indeksproblemet?
- 15. februar 1959: *«Bokstaven slår ibjel, ånden gjør levende.»* — Pliktmoral eller inspirasjon. Frihet eller disiplin i bønnelivet.
- 15. mars 1959: *Vår frihet er truet* — av propaganda, av samfunnets press, av «levestandarden».

Blant foredragsholderne er: Dr. Borghild Krane, pastor A. Hæck, dominikanerpaterne A. Raulin, Th. Patfoort og H. Rieber-Mohn.

KATOLSK FORUM

DOMINIKANERNES FOREDRAGSAFTENER

Neuberggt. 15, Oslo

Tirsdag 23. september kl. 20:

FLYKTNINGEHJELPEN OG VI ved forfatterinnen Gunnel Vallquist.

Flyktningehjelpen engasjerer menneskeverdet, ikke bare hos dem som mottar hjelpen, men også hos dem som yder den. Her taler en kjenner ut fra sitt selvsyn om denne hjertelagets viktige front i dagens Europa.

Tirsdag 30. september kl. 20:

OM SIGRID UNDSSETS KVINNESYN ved magister Ebba Haslund.

Magister Haslunds foredrag er en levende, personlig og aktuell fremstilling av Sigrid Undsets tanker om kvinnen og om hennes plass og kall i tilværelsen og samfunnet.

misjonsvirksomhet mislyktes, enda den hellige Frans og den hellige Antonius av Padova var blant de ledende. Først i det 19. århundre kom kristendommen tilbake til Nord-Afrika med de europeiske kolonisatorer.

Idag omfatter Algerie et erkebispedømme og tre bispedømmer (Alger, Oran, Constantine og Laghouat). Laghouat hører imidlertid til territoriet Ghardaia/Sahara og er et uavhengig bispedømme som ikke hører inn under kirkeprovinsen Alger. Bispedømmene er betrodde sekularprester og omfatter rundt en million katolikker eller nesten 10 % av den samlede befolkning. (I hele Nord-Afrika er det nå ca. to millioner katolikker.)

Franskmennene kom til Algerie i 1830, men først i 1867 fikk katolikkene religionsfrihet. Det var først og fremst takket være den energiske og utholdende kardinal Lavignerie.

Under slike vanskelige forhold ble det så som så med sjelesorgen for innvandrerne. Den kirkelige organisasjon kom først langsomt igang. Dertil kom vanskelighetene med en stadig kommen og gåen blant kolonistorene. Først for noen årtier siden kunne en grunnfestet kirke begynne å vokse frem av den vekslende kolonikristendom. Blant prestene er det idag mange som er født i Afrika.

Hos den ikke-europeiske befolkning har Kirken hittil nesten ikke fått fotfeste. De hvite fedres misjonsselskap og andre har oppnådd gode resultater i det indre av Afrika, men i Nord-Afrika er resultatene svært beskjedne. Likevel har misjonærenes uførtredne arbeide på det sosiale og kulturelle område ført til en langsom oppmykning av grensene.

De europeiske kristne samfunn er belastet med en rekke vanskelige problemer. Den katolske kirke i det nordlige Afrika er nemlig et konglomerat av de forskjelligste folkegrupper som har slått seg ned der, ved siden av franskmenn især italienerne og maltesere. Hver enkelt av disse grupper lever også i religiøs henseende mer og mindre for seg selv. Slik det var tilfelle også i den amerikanske katolisismens første tid. Først i den senere tid er der tilløp til en katolsk enhet.

Skole-, presse- og foreningsvirksomheten såvel som de sosiale og caritative institusjoner og organisasjoner trår enda sine barnesko. Ikke før etter siste verdenskrig er der vokset frem en målbevisst og systematisk arbeidende katolsk aksjon. Tragisk er det at de unge og enda ubefestede kristne samfunn i Algerie er blitt splittet og revet løs fra hverandre gjennom de senere års politiske hendelser. Akkurat som i Frankrike går også her grensene for den politiske splid tvers igjennom den kristne befolkning. Såvel episkopatet som den offisielle katolske aksjon har gjentagne ganger fremhevet at det må bli funnet en politisk løsning som gir uttrykk for kristen ånd og derfor tar hensyn til alle befolkningsgruppers rettigheter. For kort tid siden omskrev den katolske aksjon i Algerie sitt program med følgende ordlyd: «Algerie må bli en nasjon som på den ene side avviser enhver kolonisasjon, men på den annen side også all slags nasjonalisme som krenker de europeiske algeriers rettigheter. Vi vil for enhver pris skape et folke-

fellesskap hvor europeere og muhammedanere kan forstå og verdsette hverandre.»

FRANKRIKE

Foran folkeavstemningen.

I anledning av den franske nasjonalvalfart til Lourdes i august, da den internasjonale parlamentarikervalfart også fant sted, holdt den franske kardinal Gerlier en preken og begynte med å be for Frankrike. Landet er fremdeles i fare, sa han, og nasjonalvalfarten har derfor en særlig misjon. Han fortsatte med å tale om forslaget til ny konstitusjon som den franske nasjon skal avgi sin erklæring om i slutten av september og som benytter den kjente frase om en «Etat laic». Kardinal Gerlier sa bl. a.:

«Hver eneste kristen må ut fra prinsippet om respekt for hvert enkelt menneskes normale friheter bidra aktivt til at brorskapsfølelsen opprettholdes blant alle franskmenn, ja blant alle mennesker i verden. I de vanskelige tider som vi nå lever i, ville det være en meget alvorlig sak å sette den nasjonale enhet på spill. Og denne enhet står på spill når det gjelder enkelte problemer som

mange mangler forståelse av og derfor lett misforstår.

Det gjelder således Statens «laïcité» (verdslighet). Måtte Gud bevare meg fra å blande meg i politiske spørsmål når det gjelder dette emne! Jeg skulle bare gjerne ville bibringe de mange som idag stiller spørsmål på dette område, litt klarhet ut fra de prinsipper som Kirken er vokter av. Disse prinsipper ble enstemmig fremsatt i en erklæring fra de franske kardinaler og erkebiskoper datert mars 1946 — en erklæring som fikk Romas godkjennelse da den ble trykt i Osservatore Romano. Jeg skal ikke gjengi den i sin helhet, men bare minne om dens vesentlige punkter idet jeg benytter de samme ord som ble brukt dengang.

«Statens verdslighet kan forståes på mange forskjellige måter. Hvis det er et spørsmål om å proklamere Statens suverene autoritet på dens timelige område, dens rett til på dette område å dirigere samfunnets politiske, administrative, økonomiske og militære organisasjon, så er denne doktrine helt overensstemmende med Kirkens. Klerikalisme i den forstand som en del men-

Norsk Katolsk Ungdomsforbunds vinterskole 1958

Skoleledelsen, Akersvn. 5. — Søknadsskjema

Navn			
Adresse			
Født	Menighet		
(Konvertert år)	Gift/ugift	Yrke	
Deltatt ved tidligere skoler:		Tillitsverv i ungdomsarbeidet:	
Norsk s. skole år:			
Nordisk skole år:			
Vinterskole år:			
Annet:			
.....,den /		1958	Underskrift

nesker mener, — som forutsetter det åndelige samfunns tilbøyelighet til å gripe inn i Statens politiske domene, — er stikk imot Kirkens autentiske tankegang.

«Hvis det med Statens verdslighet menes at Staten i et land med forskjellige trosbekjennelser må overlate til hver enkelt borger fritt å praktisere sin religion, er dette også i overensstemmelse med Kirkens lære. Kirken mener at splittelse på troens område er særegelig. Men den ønsker at trosakten skal være frivillig. Følgelig ber den bare om frihet til å få utføre den åndelige misjon som den har fått fra sin guddommelige grunnlegger.

«På den annen side, hvis Statens verdslighet skulle bli — motsatt Guds ønske — en filosofisk doktrine med en helt igjennom materialistisk og ateistisk oppfatning av menneskelivet og samfunnet, et politisk regjeringssystem som påla offentlige tjenestemenn, Statens skoler, hele nasjonen å anta denne doktrine, da kan vi bare motsette oss det av alle krefter og fordømme det som uforenlig med Statens sanne misjon. Etter å ha gått igjennom en krig som har kostet så mange ofre for å befri folkene fra totalitære doktriner, skulle det være mulig her i Frankrike å hylde en oppfatning av *la laïcité* som ville øve vold mot samvittighetene og kullkaste ethvert håp om nasjonal enhet?

Jeg tilføyer til slutt at hvis Statens verdslighet må bety at Staten ikke vil bøy seg for noen høyere moralsk lov og bare erkjenner sin egen interesse som rettesnor for sine handlinger, må vi slå fast at en slik tese er farlig, falsk og betegner et langt skritt bakover. Den er farlig fordi den rettferdiggjør enhver overdrivelse i retning av tyranni, og får alle lover til å føre til diktatur. Den er et tilbakeskritt fordi den fører til et hedensk statsbegrep som kristendommen befridde oss fra, da alt fremskritt i moderne rett har gått i retning av en innskrenkning av Statens absolutisme. Og den er falsk fordi ingenting kan stå over moral og rett, *legalitet* i og for seg er ikke *rett*»

En pilegrim har tilbakelagt 76 000 km. til fots!

Det er en *dame* som har prestert dette. Madame Madeleine Fuchet fra byen Blois i Frankrike har nylig for femte gang vandret til fots fra Paris til Fatima i Portugal.

Madame Fuchet er nå 58 år gammel og begynte sine pilgrimsturer til fots for 25 år siden. Hun var den første som gikk fra Roma til Fatima. Hittil har hun sammenlagt gått noe over 76 000 km.

ITALIA

Ny generalpriorinne for Birgittinerordenen.

Birgittinerordenen har hatt generalkapitel i moderhuset på Piazza Farnese i Roma. Der var møtt frem representanter for ordenens klostre i Italia, Sverige, Sveits, England, India og De forente stater.

Etter en tre dagers retrett gikk søstrene til valg på ny generalpriorinne etter den avdøde moder Elisabeth Hesselblad — hun som gjenopplivet ordenen

og bevirket at den fikk den hellige Birgittas hus på Piazza Farnese tilbake. Moder Riccarda Beauchamp-Hambrough ble enstemmig valgt til ordenens nye overhode. Hun hadde alt i flere år vært generalassistent.

NEDERLAND

Forholdet til jødene.

Like etter nyheten om utnevnelsen av en spesiell katolsk representant i økumeniske spørsmål og særlig i forbindelse med Kirkenes Verdensråd (forrige nummer av St. Olav), kommer en meddelelse om at det skal opprettes et permanent internasjonalt sentrum for studier av de jødisk-kristne forbindelser. Bestemmelsen herom ble tatt i forrige måned på et møte som ble ledet av rektor for seminariet i erkebispedømmet Utrecht.

SPANIA

Den spanske abbé Pierre.

I midten av august døde biskopen av Cordova, mgr. Gonzales y Menendez Reigada, bedre kjent under navnet Fray Albino (den hvite bror på grunn av hans dominikanerdrakt) eller også Spanias abbé Pierre.

Siden 1946 da han kom til Cordova arbeidet han særlig for de husløse, for, som han sa, «det er nyttesløst å preke Evangeliet her, virkeligheten er det motsatte av de kristne prinsipper. Først må det bygges hus.»

Og i løpet av åtte år fikk han bygget en ny by med 5000 boliger like utenfor

Cordova, dertil tre kirker, to kinolokaler, et stort utendørs kinolokale, en stadion med 11 000 plasser, 50 fagskoler og dessuten folkeskoler.

TYSKLAND

Den katolske ungdom og Det forente Europa.

Ledere for katolsk ungdom i nesten alle de europeiske land vil komme sammen til en studiekonferanse i Altenberg angående spørsmål om Europas enhet i dagene fra 21. til 25. september. Det er den europeiske seksjon av den katolske ungdoms verdensforbund som har innbudt til denne konferanse, og der skal diskuteres synspunkter og meninger om hvordan den katolske ungdom innenfor sine forbund kan fremme virkeliggjørelsen av et forenet Europa.

Blant foredragsholderne på konferansen blir å finne direktøren for det folkerettslige institutt i Würzburg, professor von der Heydte, og den belgiske minister for offentlige arbeider, dr. Paul Meyers. På studiekonferansens siste dag vil direktøren for koordinasjonssentret i UNESCO, Larnaud, tale om UNESCO's virksomhet på ungdomssektoren, og katolikkenes ansvar overfor UNESCO. - (KNA.)

Bysantister møtes til kongress i München.

I dagene 15.—20. september møtes 400 spesialister i bysantisk teologi og

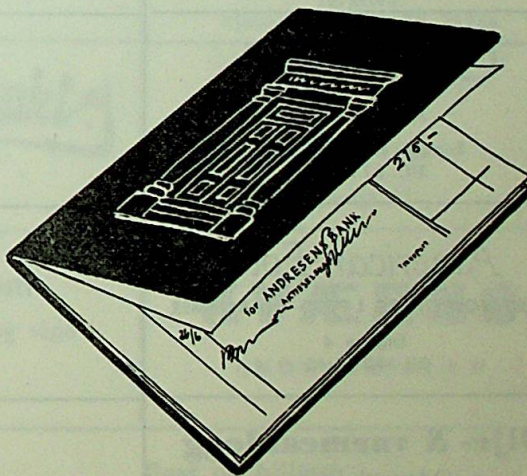
N. K. K. F.

minner om medlemmenes messe og kommunion i St. Olavs kirke, Oslo, om morgenen kl. 8 den 8. oktober, Birgittadagen. Messen fremføres for kvinnes samarbeide i Norden.

Jeg søker hybel i Oslo fra 1. oktober. Har fast post og skal gå på aftenskole.

Gunnar Krebs,
Skihelle,
pr. Drebak.

Ved DÅP eller KONFIRMASJON

En BANKBOK er DEN BESTE GAVE

ANDREASSEN'S BANK
AKTIESELSKAP
OSLO

kirkehistorie til en internasjonal kongress i München. Kongressen, som er den første i sitt slag som holdes i Tyskland, står under forbundspresident dr. Theodor Heuss' beskyttelse. Kongressens president er den store kjenner av bysantisk teologi og kultur, prof. dr. Franz Dölger, München, som forøvrig er den eneste som innehar et professorat for bysantinisme i Tyskland.

ØSTERRIKE

Pax Romanas verdenskongress.

Over 700 delegerte fra hele verden hadde innfunnet seg til de katolske akademikerne og studenters 24. verdenskongress i Wien som åpnet søndag 31. august med pontifikalmesse i Wiener Karlskirche. Kongressens tema var «Frihet og universitet idag». En rekke

arbeidsgrupper behandlet frihetens vesen og eksistens, og universitetenes selvstyre og frihet.

Under åpningshøytidelighetene talte bl. a. Wiens erkebiskop, dr. König, og den østerrikske undervisningsminister, dr. Drimmel. Også kardinalkollegiets dekan, kardinal Tisserant, deltok i kongressen.

DRAMMEN		
<p>En gros</p> <p>Detalj</p> <p>Fiskebryggen - Etablert 1887</p> <p>Tif. 83 13 66 - 83 32 60</p>	<p>GUSTAV BØHM & SØN A/S</p> <p>Bakeri og Konditori</p> <p>Drammen</p>	<p>PEDERSENS FARVEHANDEL A/S</p> <p>N. Storgt. 14</p> <p>Tif. 83 37 33</p>
<p>C. H. PEDERSENS EFTF.</p> <p>Bakeri - Konditori - Kafé</p> <p>Haugesgt. 3 - Tif. 83 28 63</p> <p>DRAMMEN</p>	<p><i>A. Førgersen & Co.</i></p> <p>Torvet</p> <p>ALT I FRUKT OG GRØNNSAKER</p> <p>Tif. 83 39 08</p>	<p>H. B. Grønneberg</p> <p>MURMESTER- & ENTREPRENØRFORRETNING</p> <p>Tif. 83 38 71</p>
<p>Artikler for syke- og barnepleien</p> <p>Drammen bandageforretning</p> <p>Øvre Storgt. 7</p>	 <p>KOLONIALFORRETNING</p> <p>Tif. 83 26 59</p>	<p>^{A/S} Skotøimagasinet Solid</p> <p>Tif. 83 60 14</p> <p>DRAMMEN</p>
<p>OPTIKA</p> <p>ALT I BRILLER</p> <p>Engene 8 - Drammen</p> <p>Tif. 83 31 01</p>	<p>Raaens Malerforretning</p> <p>Torvet 8</p> <p>Tif. 83 23 60</p>	<p>PT. PEDERSEN & BERG A/S</p> <p>Farvehandel - Kjemikalier</p> <p>Parfumeri - Spør oss</p> <p>Etabl. 1883 - Tif. 83 21 85</p> <p>DRAMMEN</p>
<p>American Foto</p> <p>SPESIALFORRETNING I FOTO OG RAMMER</p> <p>Engene 4</p> <p>Tif. 83 11 45</p>	<p>FRANTZ HEGG</p> <p>Grønnsaker og frukt</p> <p>jager sykdom på flukt.</p> <p>Øvre Torvgf.</p> <p>Tif. 83 24 62</p>	<p>GUSTAV THIELEMANN</p> <p>Pølse- og hermetikkfabrikk</p> <p>Tif. 83 41 84 - DRAMMEN</p>
<p>Olje- & varmeanlegg</p> <p>Odmund Larsen</p> <p>Autorisert rørleggerforretning</p> <p>Albumsgt. 5, Drammen</p> <p>Høytrykkssveising med elektrisk og autogen</p> <p>Service hele døgnet</p> <p>Tif. 83 62 95</p> <p>> 83 62 96</p> <p>> 83 57 88</p> <p>> 83 14 19</p>	<p><i>Drammens malerforretning</i></p> <p>Tif. 83 39 16 - 83 33 32</p> <p>Inneh. Asbjørn Gundersen</p>	<p>TYRILYS ^{A/S} TYRI FABRIKKER</p> <p>Drammen</p> <p>Har også landets eneste bivokspresseri</p>

P. B. PAULSEN & CO. A/S

Søndregt. 14 - Trondheim

Gardiner
Tapeter

Gulvtepper
Linoleum

Karl Wilh. Wickstrøm
UTSTYR FOR LEGER OG SYKEHUS

Postbox 144 - Trondheim - Norway
Jomfrugt. 6, tlf. 22784 - 26741

VÆR SIKKER

på førsteklases varer til kjøkkenet.

De fleste kjøkkensjefer vet de er trygge med
ROHDE Geléer, Puddinger, Sauser
(også spesialtyper, ferdigsøtet, for diabetikere)
ROHDE Syltetøyer, Marmelader, Safter

Boks 95, Trondheim.

ILA FARVEHANDEL

Telefon 25480

Alt i malerverer

Aktietrykkeriet i Trondhjem

Trykksaker - Kontorutstyr

Telefon 21 026

PHOENIX HOTELL

TRONDHEIM

anbefales

L. GALLIGANI

Pryd- og Brukskunst

Chr Brinchmann & Co

Et ord er nok ...

KVALITET
Johan O. Helge sen.

A.s Trondhjems Margarinfabrikk

Munkegaten 5 - Trondheim

Leverandør til St. Elisabeths Hospital

CARL HAUGH

Sentr.bord 28766 - Trondheim

Toilettpapir - Papirhåndklær
Røntgenkonvolutter

C. SARHEIM & CO.

Trondheim

Vi leverer alt i
papir

Johan P. Rønning

Malermermester

Kontor:
Skolegt. 2A - Tlf. 26 474
Verksted:
Kjøbmannsgt. 85 - Tlf. 29 786

BERG & WIGUM A/S

Elektrisk Installasjonsforretning

Fjordgt. 17.
Telf. 21 483 - Trondheim

Hardangerfrukt

C. A. LIE A/S

Møbler

Fjordgt. 32

INGMAR KVAM'S

Begravelsesbyrå

Vår Fruegt. 4 - Tlf. 24 441
Trondheim

John R. Strøm

Papir - Kortevarer og såpe
en gros

Telefon 22 786

KVÆRNØ

SKOMAGASIN A/S

TRØNDERMEIERIET

Trondheim

Centralbord 29 500

Melk - Fløte - Smør - Ost

Best og billigst

K. LUND A/S

Rørleggerforretning - Rørhandel
Trondheim

A/S TRONDHJEMS JERNINDUSTRI

Sykesenger - Stålrørsmøbler

A-S Trondhjems Farvehandel

Hovedforhandler nordenfjells av
Alf Bjerckes anerkjente fabrikater

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

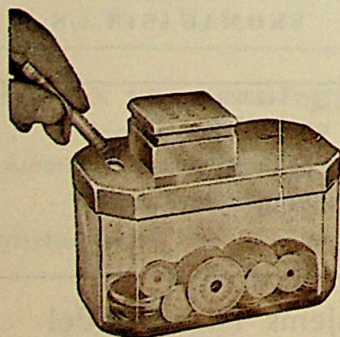

WISBECH

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

**A SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK**

« K L A R »

Fåes i banker over hele landet

OSLO

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

All slags forsikring

ANTH. B NILSEN & CO'S

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD

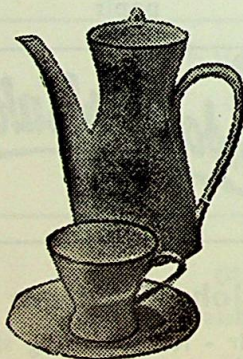
Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 37 57 68

SØREN HANSEN
Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo
Telefon 33 77 34

*Det fornemme
porselen
i flortynn
utførelse*

FORM 2000

fra

Merket som garanterer
kvaliteten.

Bli samlekunde!

Walligani

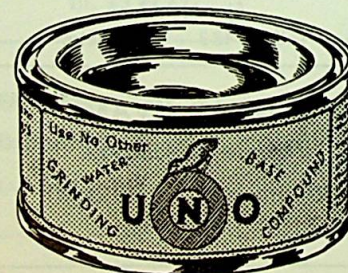
STORTINGSST. 22
NEDRE SLOTTST. 25

ERLING MOE

God fisk

E. M. JACOBSEN
Bakeri & Conditori

Akersgt. 67

**Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**